

Sygn. akt: I C 600/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 stycznia 2017 r.

Sąd Okręgowy w Olsztynie I Wydział Cywilny

w składzie następującym: Przewodniczący SSO Rafał Kubicki

Protokolant st. sekr. sąd. Agnieszka Grandys

po rozpoznaniu w dniu 17 stycznia 2017 r. w Olsztynie na rozprawie

sprawy z powództwa D. Z.

przeciwko R. R.

o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego

I. pozbawia wykonalności w całości w stosunku do powódki D. Z. pkt III wyroku Sądu Rejonowego w (...) z 17 marca 2005 r. (II K (...)),

II. oddala wniosek pozwanego o zasądzenie zwrotu kosztów procesu.

SSO Rafał Kubicki

Sygn. akt IC 600/16

UZASADNIENIE

Powódka D. Z. wniosła przeciwko pozwanemu R. R. o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego – punktu III wyroku Sądu Rejonowego w (...) z 17 marca 2005 r. sygn. akt II K (...), prawomocnego w dniu 25.03.2005 r. i zaopatrzonego w klauzulę wykonalności w dniu 7.06.2005 r., orzekającego w sprawie karnej na podstawie art. 46 §1 k.k. solidarnie wobec trojga oskarżonych (w tym D. Z.) obowiązek naprawienia szkody poprzez zapłatę na rzecz pokrzywdzonego R. R. kwoty 1.158.256,78 zł. Zdaniem powódki, roszczenie pokrzywdzonego uległo przedawnieniu po upływie 10 lat od daty prawomocności wyroku (w 2015 r.), a mimo to pozwany wszczął egzekucję sądową w 2016 r.

Pozwany wniósł w odpowiedzi na pozew o oddalenie powództwa w całości, przyznając, że zgodnie z obecną treścią art. 103 §2 k.k. środki karne i kompensacyjne nie mogą być wykonywane po upływie 10 lat od uprawomocnienia się orzeczenia, jednak zgodnie z wcześniejszym brzmieniem tego przepisu okres ten wynosił 15 lat. Ponadto na podstawie art. 15 § k.k.w. wykonywanie kary pozbawienia wolności, zastępczej kary pozbawienia wolności, kary aresztu wojskowego, kary aresztu lub zastępczej kary aresztu, kary porządkowej oraz środka przymusu skutkującego pozbawieniem wolności w tej samej sprawie lub innej sprawie wstrzymuje bieg przedawnienia. W ocenie pozwanego, niezależnie od tego, czy wziąć pod uwagę korzystny dla poszkodowanego 15-letni czy niekorzystny 10-letni okres przedawnienia, konieczne jest ustalenie, jak długo powódka odbywała karę pozbawienia wolności.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny i zważył co następuje:

Bezsporne są wszystkie okoliczności dotyczące treści i prawomocności wyroku karnego, a także prowadzonej na jego podstawie egzekucji. Wyrokiem Sądu Rejonowego w (...) z 17 marca 2005 r. sygn. akt II K (...), prawomocnym 25.03.2005 r., powódka i dwaj inni oskarżeni zostali skazani (powódka na karę jednego roku i sześciu miesięcy pozbawienia wolności z zaliczeniem na poczet orzeczonej kary okresu rzeczywistego pozbawienia wolności od 27 maja

2004 r. do 17 marca 2005 r.). W punkcie III na podstawie art. 46 §1 k.k. orzeczono solidarnie wobec oskarżonych obowiązek naprawienia szkody poprzez zapłatę na rzecz pokrzywdzonego R. R. kwoty 1.158.256,78 zł. W tej części wyrok zaopatrzone w klauzulę wykonalności w dniu 7.06.2005 r. (kopia wyroku k. 7-9, urzędowy odpis w załączonych aktach egzekucyjnych). W dniu 26.04.2016 r. pokrzywdzony R. R. złożył u Komornika Sądowego przy SR w (...) M. G. wniosek

o wszczęcie egzekucji m.in. wobec D. Z. - sygn. akt Km (...). Komornik zawiadomił powódkę o wszczęciu egzekucji i o zajęciu rachunku bankowego, wierzytelności i wynagrodzenia za pracę pismami z 29.04, 10.05 i 24.05 2016 r. – suma główna 1.039.198,58 zł (wniosek i zawiadomienia w załączonych aktach egzekucyjnych, kopie k. 12-17). Bezsporne jest i to, że w okresie pomiędzy uprawomocnieniem się wyroku a egzekucją powódka na podstawie ustnego porozumienia zawartego z pozwanym płaciła mu częściowo w miarę możliwości na sumę 151.075 zł (kopia pism stron k. 25-26, zestawienie wpłat obejmujące okres od 26.05.2004 do 1.05.2016 r. k. 27-29), jak i to, że ww. egzekucja poprzedzona była wcześniejszą (Km (...)) - wszczętą w 2006 r., umorzoną 14.06.2006 r. wobec stwierdzenia bezskuteczności (kopia postanowienia k. 30).

Sporne były natomiast fakty dotyczące okresów pozbawienia powódki wolności, mające wpływ na ocenę przedawnienia w tej sprawie. Postanowieniem z 3.06.2005 r. (III Wz (...)) Sąd Okręgowy w(...) orzekł o warunkowym zwolnieniu powódki z odbycia reszty kary pozbawienia wolności orzeczonej w sprawie II K (...)(dowód: odpis postanowienia k. 111). Powódka była pozbawiona wolności tylko raz (łącznie z tymczasowym aresztowaniem AŚ O.) - od 27.05.2004 do 17.03.2005 r. (dowód: wydruki z systemu informacji sądowej NOE-SAD k. 113-114).

Obecnie powódka nie figuruje w kartotece karnej Krajowego Rejestru Karnego (dowód: informacja urzędowa z 26.07.2016 r. k. 112).

Postępowanie dowodowe opierało się na dokumentach, które były wystarczające do ustaleń, nie były kwestionowane przez strony i nie wzbudziły wątpliwości Sądu. Wnioskowane przez pozwanego zwrócenie się do Krajowego Rejestru Karnego zostało zastąpione równoważnym sięgnięciem do danych zawartych w systemie NOE-SAD.

Dalsze rozważania wymagają poprzedzenia uwagą natury ogólnej – czym innym jest przedawnienie orzekania obowiązku naprawienia szkody, a czym innym (tu istotne) przedawnienie wykonania tego obowiązku.

Orzeczony wobec powódki obowiązek naprawienia szkody miał za podstawę art. 46 §1 k.k. w brzmieniu obowiązującym przed 1 lipca 2015 r. i był środkiem karnym. Odtąd jest środkiem kompensacyjnym.

Również art. 103 k.k. zmienił się. Zgodnie z dawnym brzmieniem (od 1998 r.), 10-letni okres przedawnienia wykonania kary stosowany był odpowiednio do środków karnych wymienionych w art. 39 pkt 1-4 oraz 6 i 7, natomiast 15-letni okres przedawnienia wykonania kary – do środka karnego wymienionego w art. 39 pkt 5 (naprawienie szkody). Od 1 lipca 2015 r. art. 103 §2 k.k. wskazuje jednolicie, że przepis §1 pkt 3 (10-letni okres przedawnienia wykonania kary) stosuje się odpowiednio do środków karnych, środków kompensacyjnych oraz przepadku. Oznacza to, że od 1 lipca 2015 r. przedawnienie wykonania środka w postaci obowiązku naprawienia szkody jest skrócone do lat 10

Pozostał przy tym aktualny art. 15 §4 k.k.w., zgodnie z którym (brzmienie od 1 lipca 2015 r.) wykonanie kary pozbawienia wolności, zastępczej kary pozbawienia wolności, kary aresztu wojskowego, kary aresztu lub zastępczej kary aresztu, kary porządkowej oraz środka przymusu skutkującego pozbawieniem wolności w tej samej sprawie lub innej sprawie wstrzymuje bieg przedawnienia. Dotyczy to nie tylko wykonania kary, ale i środków karnych. Terminy określone w art. 103 k.k. mają charakter bezwzględnie obowiązujący, co oznacza, że po ich upływie kara nie może być już wykonana. Art. 103 §2 k.k. w zakresie, w jakim dotyczy on terminu przedawnienia egzekwowania instrumentów kompensacyjnych, stanowi *lex specialis* w stosunku do cywilnoprawnych regulacji dotyczących terminów przedawnienia egzekwowania roszczeń odszkodowawczych, zatem pokrzywdzony nie może doprowadzić do przerwania 10-letniego okresu przedawnienia poprzez podjęcie stosownych czynności egzekucyjnych (Komentarz Legis do art. 103 k.k. pod red. Stefańskiego, 2017 r., Szymon Tarapata, Kilka uwag na temat nowelizacji przepisów KK dotyczących instytucji przedawnienia oraz zatarcia skazania, Palestra 7-8/2015, Nowelizacja prawa karnego 2015. Komentarz, red. Włodzimierz Wróbel, Kraków 2015, s. 811-812).

W niniejszej sprawie zastosowanie ma, zdaniem Sądu, skrócony 10-letni okres przedawnienia. Jeżeli w ustawie nowelizującej ustawodawca nie przewiduje żadnego przepisu intertemporalnego, od 1 lipca 2015 r. zawsze będzie stosowana nowa, względniejsza dla sprawcy, wersja przepisu (Nowelizacja prawa karnego 2015. Komentarz, red. Włodzimierz Wróbel, Kraków 2015, s. 802). Od ostatniego dnia pozbawienia powódki wolności (17 marca 2005 r.) termin przedawnienia nie został wstrzymany i nie mógł być przerwany czynnościami egzekucyjnymi wierzyciela ani czynnościami dłużnika polegającymi na uznaniu długu. Przedawnienie wykonania obowiązku naprawienia szkody w tej sprawie nastąpiło 17 marca 2015 r. Po tej dacie wszczęcie egzekucji było niedopuszczalne, ponieważ po powstaniu tytułu egzekucyjnego nastąpiło zdarzenie (przedawnienie), wskutek którego zobowiązanie nie mogło być egzekwowane (art. 840 §1 pkt 2 k.p.c. – podstawa prawna wyroku).

Na podstawie art. 98 k.p.c. Sąd oddalił wniosek pozwanego o zasądzenie kosztów procesu, ponieważ przegrał on sprawę.

sędzia R. K.